

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

StV@eduskunta.fi

Asia: HE 49/2021 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI GEENITEKNIKKALAIN MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja esittää siitä seuraavat huomiot:

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi geenitekniikkalakia EU:n yleisen elintarvikeasetuksen uudistuksen johdosta. EU:n elintarvikeasetuksen edellyttämien muutosten lisäksi ehdotetaan, että geenitekniikkalaissa lyhennettäisiin kenttäkokeita koskevaa yleisön kuulemisaikaa.

Hallituksen esityksessä esitetään kenttäkokeita koskevan yleisön kuulemisajan lyhentämistä 60 päivästä 30 päivään. Kuuleminen voitaisiin jättää kokonaan toteuttamatta, jos kyse on kiireellisestä lääkinnällisestä tutkimuksesta, toimenpiteestä tai hoidosta, jonka tarkoituksena on ihmisen hengen tai terveyden turvaaminen tai jos kuuleminen on omiaan vaarantamaan tutkimuksen, toimenpiteen tai hoidon kohteena olevan henkilön yksityisyyden suojan.

Kuulemisajan lyhentäminen

Kuluttajaliitto katsoo, että kansalaisten osallistumismahdollisuuksien turvaaminen on tärkeää. Rokotetutkimukset ovat olleet paljon esillä tiedotusvälineissä viime aikoina koronarokotteiden kehitystyön takia ja kansalaisten kiinnostus muuntogeenisillä organismeilla tehtäviä kenttäkokeita kohtaan voi kasvaa lähivuosina entisestään. Kuluttajaliitto katsoo, että kansalaisten osallistumis- ja kuulemismahdollisuuksien turvaaminen on erityisen tärkeää nykytilanteessa, kun kansalaiset ovat erityisen kiinnostuneita heidän elinympäristöään koskevista asioista. Kuluttajaliitto katsoo, että kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ei tule heikentää kuulemisaikaa lyhentämällä.

Kuluttajaliitto katsoo kuitenkin, että jos on kyse kiireellisestä lääkinnällisestä tutkimuksesta, toimenpiteestä tai hoidosta, jolla pyritään turvaamaan ihmisen henki tai terveys, voidaan kenttäkokeita koskevaa kansalaisten kuulematta jättämistä pitää perusteltuna, jos kuulematta jättäminen on välttämätöntä hoidon

onnistumisen kannalta. Hallituksen esityksessä tuodaan esiin, että tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, kun lääkehoidolla pyrittäisiin ehkäisemään vauvaikäisen potilaan vaikean sairauden etenemistä.

Hallituksen esityksen mukaan kuuleminen voidaan jättää toteuttamatta myös silloin, jos kuuleminen on omiaan vaarantamaan tutkimuksen, toimenpiteen tai hoidon kohteena olevan henkilön yksityisyyden suojan. Kuluttajaliitto katsoo, että harvinaissairauksia sairastavien henkilöiden yksityisyyden suojeleminen on tärkeää. On perusteltua, ettei kuulemista toteuteta sellaisissa tilanteissa, joissa kuulemista ei voida järjestää niin, ettei harvinaissairauksia sairastavien henkilöiden yksityisyys vaarannu.

Kuluttajaliitolla ei ole muuta lausuttavaa hallituksen esityksestä.

Helsingissä 15.4.2021

Julia Lumijärvi, asiantuntija. OTM, HLL

Tiina Vyyryläinen, vaikuttamistyön päällikkö. OTK